

Openingswoord bij het afscheidconcert van Stichting Oosterkerk
30 maart 2022
Henk Verhoef

Alles van waarde is weerloos

Ik begin met u mee te nemen naar de jaren '80, mijn studententijd in Amsterdam. De Oosterkerk was praktisch opgegeven. Een bouwval, op de nominatie om gesloopt te worden. Maar de buurt wilde het gebouw niet kwijt. Het is dankzij de buurt dat het gebouw bleef staan, prachtig werd gerestaureerd en herbestemd. En die herbestemming deed recht aan het feit dat de buurt zich zo nadrukkelijk over de kerk had ontfermd. De gemeente Amsterdam riep een stichting in het leven – de Stichting Oosterkerk – om het gebouw te beheren, en de kerk ging onderdak bieden aan maatschappelijke en sociale instellingen. Het bleek een gelukkige keuze en vijftientig jaar lang functioneerde de Oosterkerk werkelijk als een monumentaal, overdekt plein, een echte ontmoetingsplaats in een levendige buurt.

Over de manier waarop de kerk vanaf 2004 onderwerp is geweest van plannenmakerij, ga ik niets zeggen. Evenmin ga ik in op het feit dat de Oosterkerk in het 350e jaar van zijn bestaan dan toch definitief in de wereld van de grote mond het grote geld is getrokken.

Vanavond staan we stil bij het wonderlijke gegeven dat het Stichting Oosterkerk is gelukt het gebouw tot vandaag te blijven beheren, en het, ook na de uitplaatsing van de sociale buurtinstellingen in 2012, te blijven openstellen voor laagdrempelige activiteiten, de concerten in de eerste plaats. Terwijl we nauwelijks meer waren dan 'kraakwacht' in dienst van de gemeente Amsterdam, hebben we niet geschroomd een programma te ontwikkelen, zodat de Oosterkerk zou blijven bestaan, open voor iedereen, monumentaal én huiselijk, voor grote en kleine kunst en bijeenkomsten van allerlei aard. Dat is gelukt, bijna toevallig. We hebben nooit gewerkt met grote advertentie-campagnes, mediastrategen of de roepstoeterigheid die veel hedendaagse kunst zo onverteerbaar maakt. We hebben goede musici en kunstenaars uitgenodigd, een kring van belangstellenden opgebouwd en het laten groeien. Het succes is gewoon aan te tonen: waren we twintig jaar geleden al blij met 30 bezoekers per concert, inmiddels komen er met regelmaat 200.

Dat alles eindigt nu. Ik weet dat sommigen schamper spreken over de Stichting Oosterkerk en over de achter ons liggende periode. 'Er moet nodig eens wat cultuur naar die buurt', 'Het is hoog tijd om de bestaande machtsstructuren te doorbreken'. 'Fijn dat er eindelijk eens iets met de kerk gedaan wordt.' Nee dan de toekomst. Die zal volgens de nieuwe eigenaar geweldig zijn. De kerk wordt een open en levend gebouw, een centrum van betekenis en verbinding, tot heil van de buurt en zegen van alle bewoners. Ik heb daar zo mijn gedachten bij.

Voor je het weet, zou je zo maar gaan geloven dat er de afgelopen jaren niets van belang is gebeurd in de Oosterkerk. De werkelijkheid is anders, en ik denk dat we ons niet door praatjesmakers moeten laten afleiden. Wat we hier hebben beleefd, was écht. Het was van grote kwaliteit en altijd voor iedereen toegankelijk. Het was voor de buurt, maar had een veel bredere uitstraling. Het was onnadrukkelijk, breekbaar en kwetsbaar, maar het was 'van binnenuit' en waardevol.

Ik sluit af, en wil allereerst u bedanken, onze trouwe bezoekers, onze vrienden en fans. Ik dank ook allen die als bestuurslid of als vrijwilliger werk hebben verzet. Er zijn er velen die ik zou kunnen noemen, en dan zou ik er nog velen vergeten. In plaats daarvan noem ik er twee. Wij hadden de laatste jaren als stichting een programmeur in dienst, Nanny Lauridsen. Ik werk zelf als musicus, en durf te zeggen dat ik zelden iemand heb ontmoet met zo'n neus voor kwaliteit en bijzondere muziek. Iemand ook die goed werk levert zonder kapesones en vertoon. En dan de laatste, David Weber, onze beheerder. Ik noem zijn ongelofelijke werkkraft, zijn trouwe, liefdevolle zorg voor het gebouw, zijn zorgvuldigheid in alles en zijn respectvolle omgang met iedereen.

Wat de toekomst zal brengen, zullen we zien. Vanavond kijken we terug op de 36 jaar dat de Oosterkerk het monumentale huis heeft kunnen zijn van een bijzondere, Amsterdamse buurt. En we doen dat met muziek. U heeft het programma in handen, ik ga daar weinig meer aan toevoegen, dan dat ik hoop dat u geniet.

Dank u wel.